

UTÁNPÓTLÁS VÁLOGATOTT VÁLOGATOTT UTÁNPÓTLÁS

Válogatott:

... Sok közül kiválasztott legjobb, legkiválóbb, legértékesebb (egyedekből álló) ... társaság; Fontos, rendszerint nemzetközi mérkőzésre, versenyre kiválasztott, összeállított ... csapat.

Magyar értelmező kéziszótár

A megfogalmazás elég egyértelmű, a legtöbben mindent értünk. Az „utánpótlás-válogatott” már kicsit pontosításra szorul. Általában két értelemben használjuk. Elsősorban azokra a fiatal, 16–20 év közötti sportolók csoportjára, akik régiók, esetleg nemzetek közötti versenyeken képviselik szűkebb, tágabb pátriájukat. Másodsorban, vagy az elsőtől együtt gondolhatunk azokra is, akik majd a jövőben, már felnőtt korukban alkotják majd a válogatotat. Ez nem ugyanaz? – kérdezhetik többen. A közelmúltat áttekintve kevésbé figyelmes szemlélőnek is feltűnhet, nem biztos, hogy így van.

Hét év, kilencven válogatott

1995-től nagyjából kilencvenen képviselték utánpótláskorú versenyzőként hazánkat nemzetek közötti versenyeken. Közülük még többen nem kerültek felnőtt korba, szám szerinthatarminchárman. Harmincnyolcan már betöltötték huszonegyedik életévüket. Mennyiben csak azt vizsgáljuk, mennyien szerepelnek a mai ranglisták első tíz helyén, meglepő felfedezést tehetünk. Nagyon kevesen jutnak el a felnőtt ranglisták elejére, a kétszer tíz helyből csak hatot foglalnak el. Kicsit riasztóbb az a tapasztalat, hogy mennyien hiányoznak a listákról (az adatok a 2003-ban kerültek feldolgozásra). Nagyon optimistán számolhatunk azzal, hogy tanulmányi vagy egzisztenciális okokból most csak háttérbe szorult egy kicsit a tájékoztatósi futás, rövid erőgyűjtés

után ismét elfoglalják jól megérdemelt helyüket a ranglistákon.

Más magyarzatok is adódhatnak, felsorolok néhányat.

- Akcelerált (naptári életkorát biológiai korával megelőző) fiatalként előnye volt korosztályában, az esélyek kiegyenlítődése után a sikerek hiánya háttérbe szorította az aktív sportot.
- Hosszú idő alatt megszerzett tapasztalata, amit szülei, akik szintén tájékoztatósi futók, jelentős áldozattal segítettek megszerezni, kiemelte a korosztályos mezőnyből, folytatás, mint fent.
- Fizikálisan többit mutatott társainál, a megtanult egy-két technika és néhány szerencsés sorsolás a korosztályos csúcs közelébe juttatta. Felnőttben a technikai hiányosságok egyre többször kijönnek (több pont, hosszabb pályák), a sikerek elmaradnak.
- Szuper tehetség, a versenyzés, bulizás nagyon jó, a kisujjából kirázta a hazai versenyeket, sajnos a monotonitűréssel, a rendszeres kemény munkával baj van, előbb csak rövidebb távok, aztán vége a dalnak.
- Minden összejött, fizikálisan, mentálisan, a környezet is optimális volt, de miért pont a ... szakmát választotta (bármely hivatás is behelyettesíthető)? Az elit edzés, versenyzés nomád körülményei, a sok munkahelyi hiányzás és a karrier nem összeegyeztethető.
- Bizonyára számos más ok is létezik, és az is bizonyos, hogy a tizenhat éves korban megfutott 20 x 400 méteres résztávos edzés megléte vagy hiánya nem jelentős tényező ebben az összefüggésrendszerben.

Eredményt azonnal?

A válogatott kétféle értelmezése jól nyomon követhető a klubok,

ill. a szakma hozzáállásában. Az utánpótlás-válogatottakat adó klubok többsége nemigen törődik a távoli jövővel. Legfőbb érdekük az azonnali eredmény. Ez több okból is érthető(?). A felnőtt korban való tovább versenyzés eleve nagyon nehezen megközelíthető. A továbbtanulás ismét bizonytalanná teszi a klubban maradási. A sportpályafutás tervezése a legtrikább esetben sem öleli fel az utánpótlás korból felnőttbe történő átmenetet, hiszen legtöbbször az már másik klubban folytatódik.

Az ISM-től közvetlenül bizonytalan az „elit” – versenyztetés, nemzetközi versenyek, edzőtáborok – támogatás megszerzésének lehetősége. A helyben megszerezhető pénzek nagyban függnek az eredményességtől. Egy városi sportpénzeket elosztó szervezet összehasonlíja a támogatást kérőket, és bizonytalan, hogyan tudják megítélni, milyen különbség van egy-egy eredmény eléréséhez szükséges befektetés között. Helyi szinten is megküzdenek a sportágak, az olimpiai sportok feltétlen előnyt élveznek. Egy labdarúgó megyei első osztály értéke még mindig felülmúlja egy JWOC 1–3. helyezését.

Költséges versenyek

Más kérdés, hogy a világversenyre –na jó, legalább Európa-bajnokságra – kijutó utánpótlás korú versenyző költségei nem maradnak el sokkal a felnőttektől. Így az ISM, MTFSZ és a klub támogatása nem elegendő az összes költségre, a szülők is jelentős áldozatok meghozatalára kényszerülnek, már ha tudnak. A nem is olyan távoli múltban több utánpótlás korú válogatottban alakultak ki jelentős önértékelési problémák emiatt, miszerint: ha már a költségeket én állok, meghatározhatom, ki is képviselheti hazánkat nemzetek közötti versenyeken.